

Νόμος 4736/2020

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4736

(ΦΕΚ Α' 200/20-10-2020)

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον και λοιπές διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 4.

Μείωση της κατανάλωσης (άρθρο 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904)

1. Με τις διατάξεις των παρ. 2 έως και 6 λαμβάνονται μέτρα για την επίτευξη σταθερής μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α΄ του Παραρτήματος Ι, σύμφωνα με τους γενικούς σκοπούς της πολιτικής της Ένωσης για τα απόβλητα, και ειδικότερα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, με απώτερο σκοπό την αισθητή αναστροφή των αυξητικών τάσεων στην κατανάλωση. Τα μέτρα αυτά επιτυγχάνουν μετρήσιμη ποσοτική μείωση της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης που απαριθμούνται στο Μέρος Α΄ του Παραρτήματος Ι έως το έτος 2026 σε σύγκριση με το έτος 2022.

2. Για την επίτευξη των σκοπών της παρ. 1, τίθενται οι ακόλουθοι ειδικότεροι στόχοι:

- α) έως το έτος 2024 η κατανάλωση των εν λόγω πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης μειώνεται κατ' ελάχιστον στο τριάντα τοις εκατό (30%), σε σύγκριση με το έτος 2022,
- β) έως το έτος 2026 η κατανάλωση των εν λόγω πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης μειώνεται κατ' ελάχιστον στο εξήντα τοις εκατό (60%), σε σύγκριση με το έτος 2022.

Για τον υπολογισμό και την επαλήθευση των στόχων των περ. α΄ και β΄ ακολουθείται η μεθοδολογία που θεσπίζεται με εκτελεστική πράξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904.

3. α) Από την 1η Ιανουαρίου 2022 επιβάλλεται εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος για τα πλαστικά προϊόντα της παρ. 1, που διατίθενται ως συσκευασία των τροφίμων και των ποτών κατά την πώλησή τους από επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 5.Δ του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/ οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β΄ 2161) και από επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου της παρ. 5.Γ της ανωτέρω απόφασης, οι οποίες πωλούν τρόφιμα και ποτά.

β) Η καταβολή της εισφοράς επιβάλλεται στους καταναλωτές ανά τεμάχιο προϊόντος. Το πλαστικό κάλυμμα ή καπάκι λογίζεται ως διακριτό προϊόν, για το οποίο επιβάλλεται αυτοτελώς η εισφορά της περ. α΄.

γ) Τα προϊόντα της παρούσας παραγράφου που διατίθενται από τις επιχειρήσεις της περ. α΄ φέρουν υποχρεωτικά σήμανση επί των ίδιων των προϊόντων, οι προδιαγραφές της οποίας καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 19. Οι παραγωγοί των εν λόγω προϊόντων μίας χρήσης υποχρεούνται να τα διαθέτουν με την ως άνω σήμανση.

δ) Η εισφορά ορίζεται σε τέσσερα (4) λεπτά πλέον Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Το ποσό της εισφοράς αναγράφεται με τρόπο διακριτό και ευανάγνωστο στα παραστατικά πώλησης προ του Φ.Π.Α. και αποτυπώνεται στα λογιστικά αρχεία που υποχρεούται να τηρεί η επιχείρηση. Οι επιχειρήσεις της περ. α΄ υποχρεούνται να αναγράφουν στα σημεία πώλησης των προϊόντων σε εμφανές σημείο για τον καταναλωτή, ότι τα προϊόντα αυτά υπόκεινται σε εισφορά, με αναγραφή του ποσού της εισφοράς.

ε) Η εισφορά έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και τα έσοδα από αυτή αποτελούν δημόσια έσοδα, τα οποία εισπράττονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και αποδίδονται στο ν.π.δ.δ. «Πράσινο Ταμείο» με σκοπό να διατίθενται αποκλειστικά για δράσεις συναφείς με τους σκοπούς του παρόντος, εξαιρουμένων των δράσεων καθαρισμού που προβλέπονται στα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού προϊόντων των άρθρων 8, 9 και 10. Τα έσοδα που αποδίδονται στο Πράσινο Ταμείο περιλαμβάνονται στα συνολικά διαθέσιμα του Ταμείου που διατίθενται χωρίς τον περιορισμό του ποσοστού του δύομισι τοις εκατό (2,5%) του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 3 του Ν. 3889/2010 (Α΄ 182).

στ) Για την απόδοση της εισφοράς υποβάλλεται δήλωση απόδοσης εισφοράς προστασίας του περιβάλλοντος από τις επιχειρήσεις της περ. α΄ στις αρμόδιες φορολογικές αρχές κάθε τρίμηνο, έως την τελευταία ημέρα του μήνα που ακολουθεί την περίοδο στην οποία αφορά. Σε περίπτωση μη

απόδοσης της εισφοράς, η παράβαση βεβαιώνεται στη Δ.Ο.Υ. κατοικίας του υπόχρεου από τη Φορολογική Διοίκηση και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ, ν.δ. 356/1974, Α' 90).

ζ) Στο τέλος του Παραρτήματος του ν. 4174/2013 (Α' 170), προστίθεται η φράση: «Εισφορά προστασίας του περιβάλλοντος της παρ. 3 του άρθρου 4 του νόμου για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον».

4. Από την 1η Ιανουαρίου 2022, οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης που αναφέρονται στην παρ. 3, εξαιρουμένων των επιχειρήσεων παρασκευής ή και προσφοράς τροφίμων και ποτών σε κινητούς ή προσωρινούς χώρους της περ. 5 της παρ. 5.Δ. του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/οικ.47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας (Β' 2161), υποχρεούνται να εξασφαλίζουν ότι επαναχρησιμοποιήσιμα εναλλακτικά προϊόντα των πλαστικών μίας χρήσης της παρ. 1 είναι διαθέσιμα στο σημείο πώλησης στον τελικό καταναλωτή. Οι ως άνω επιχειρήσεις υποχρεούνται να διαθέτουν ανά πάσα στιγμή τουλάχιστον τριάντα (30) τεμάχια επαναχρησιμοποιήσιμων εναλλακτικών προϊόντων της παρ. 1 συνολικά. Οι επιχειρήσεις της παρούσας υποχρεούνται να αναγράφουν στα σημεία διάθεσης ή πώλησης των ως άνω πλαστικών προϊόντων, σε εμφανές σημείο προς τον καταναλωτή, ότι διατίθενται επαναχρησιμοποιήσιμες εναλλακτικές λύσεις, προς αποφυγή της κατανάλωσης πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης. Κατά τη διανομή προϊόντων (delivery) οι επιχειρήσεις της παρούσας πρέπει να ενημερώνουν τον καταναλωτή για τη διαθεσιμότητα επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων.

5. Από την 1η Ιανουαρίου 2022, με την επιφύλαξη των γενικών υγειονομικών όρων των άρθρων 5, 13 και 14 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας, οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως ορίζονται στις παρ. 5.Γ. και 5.Δ. του άρθρου 2 της ως άνω απόφασης, υποχρεούνται: α) κατά την πώληση μη συσκευασμένων τροφίμων και ποτών να εξυπηρετούν τον καταναλωτή με τη χρήση δικών του επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων σε αντικατάσταση των προϊόντων της παρ. 1, εφόσον το ζητήσει, β) να διαθέτουν σε χαμηλότερη τιμή τα μη συσκευασμένα τρόφιμα και ποτά, όταν πωλούνται σε επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν του καταναλωτή, και γ) να αναγράφουν στις πινακίδες, τους τιμοκαταλόγους ή να ενημερώνουν με οποιονδήποτε τρόπο για την τιμή πώλησης των τροφίμων και ποτών που διατίθενται χωρίς συσκευασία. Η επιχείρηση μπορεί να αρνηθεί να εξυπηρετήσει τον καταναλωτή στην περίπτωση που το επαναχρησιμοποιήσιμο προϊόν του είναι

προδήλως ακατάλληλο προς τη συγκεκριμένη χρήση. Αντίστοιχα, οι επιχειρήσεις ή οι μεμονωμένοι ιδιώτες που εκμεταλλεύονται αυτόματους πωλητές τροφίμων ή ροφημάτων κάθε κατηγορίας υποχρεούνται: α) να εξασφαλίζουν ότι τα εν λόγω πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης διατίθενται κατ' επιλογή του καταναλωτή, ο οποίος δύναται εναλλακτικά να χρησιμοποιήσει, αντί των ανωτέρω πλαστικών προϊόντων, ίδια επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα, β) να διαθέτουν σε χαμηλότερη τιμή τα τρόφιμα και τα ποτά, όταν πωλούνται σε επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα του καταναλωτή και γ) να αναγράφουν στις πινακίδες, τους τιμοκαταλόγους ή να ενημερώνουν με οποιονδήποτε τρόπο για την τιμή πώλησης τροφίμων και ποτών που διατίθενται σε επαναχρησιμοποιούμενο προϊόν του καταναλωτή.

6. Από την 1η Ιουλίου 2022, ειδικά οι επιχειρήσεις τροφοδοσίας (catering) με απευθείας διάθεση τροφίμων και ποτών στον καταναλωτή, όπως ορίζονται στην παρ. 5.Α του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ1Γ/ΓΠ/ οικ. 47829/21.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υγείας, απαγορεύεται να χρησιμοποιούν τα πλαστικά προϊόντα μίας χρήσης του Μέρους Α' του Παραρτήματος Ι, δύναται, όμως, σε αντικατάσταση αυτών, να χρησιμοποιούν εναλλακτικά προϊόντα, τηρώντας σε κάθε περίπτωση τις διατάξεις της παραπάνω απόφασης.

7. Τα μέτρα των παρ. 2 έως και 6 κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το π.δ. 81/2018 (Α' 151).

8. Τα μέτρα του παρόντος για τη μείωση της κατανάλωσης εντάσσονται, όπου αρμόζει, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, στα σχέδια ή προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 15, κατά την πρώτη επόμενη επικαιροποίηση των εν λόγω σχεδίων ή προγραμμάτων.

9. Προκειμένου να επιτυγχάνεται συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος, ο Ε.Ο.ΑΝ. παρακολουθεί, σύμφωνα και με την περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 8, τη διάθεση των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης της παρ. 1 στην αγορά και τα μέτρα μείωσης που λαμβάνονται και καταρτίζει έκθεση, την οποία υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας υποβάλλει έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς τους ποσοτικούς στόχους, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 και την παρ. 1 του άρθρου 16.

10. Για τον σκοπό της μείωσης της κατανάλωσης των πλαστικών προϊόντων μίας χρήσης του Μέρους ΣΤ' του Παραρτήματος Ι, από την 1η Ιουλίου 2021, οι Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, οι οποίοι διαθέτουν δίκτυο πόσιμου νερού, υποχρεούνται να διαθέτουν κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε

δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και σε δημοτικές παιδικές χαρές, παρέχοντας κατάλληλη σήμανση στο κοινό που ενθαρρύνει τη χρήση επαναχρησιμοποιούμενων δοχείων νερού, καθώς και να επεκτείνουν το δίκτυο με κοινόχρηστες βρύσες προς δωρεάν διάθεση πόσιμου νερού σε κοινόχρηστους χώρους συνάθροισης κοινού εντός των ορίων της αρμοδιότητάς τους.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2020

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Οικονομικών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης και Επενδύσεων

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Προστασίας του Πολίτη

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ

Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Υγείας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Δικαιοσύνης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

Εσωτερικών

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

Επικρατείας

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 20 Οκτωβρίου 2020

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ